

Seminar EXPH0004

Seminarleder: Erling Skjei

Læringsassistent: Kjetil Akø (mandager)

Læringsassistent: Rolf-Rikard Holand (tirsdager)

Læringsassistent: Per Ivan Grini (fredager)

Oppgave 1

Innleveringsfrist: søndag 12. oktober kl. 23.59.

Kan vi oppnå viten om den «virkelige» verden gjennom sansene? Drøft dette spørsmålet ut i fra Platon, Aristoteles og Descartes.

Spørsmål til diskusjon og refleksjon. Om svar på mange av disse spørsmåla med fordel kan inngå som integrerte moment i besvarelsen av oppgaven, angir de ingen fasit for hva som skal være med i besvarelsen. (Bl.a. er det ikke laga noen eksplisitte spørsmål om tenkernes menneskesyn sjøl om en god besvarelse vil måtte si noe om disse.) Rekkefølgen på spørsmåla nedenfor er heller ikke ment å angi en disposisjon for en besvarelse. NB! Vi får neppe tid til å behandle alle spørsmåla på seminaret.

Innledende spørsmål:

1. Hva menes med ontologi?
2. Hva menes med epistemologi?
3. Hva er viten?
4. Hva menes med skeptisisme?

Platon:

5. Hvilken verden (hvilke verdener) er virkelig(e) ifølge Platon?
Underspørsmål:
 - a) Hva mener Platon med idé?
 - b) Hvordan er forholdet mellom idéverden og sanseverden?
 - c) Hvilken rolle spiller det godes idé i Platons filosofi? (Trekk gjerne inn sollignelsen.)
6. Hva kan vi oppnå viten om ifølge Platon? (Trekk gjerne inn linjelignelsen.)
7. Hvordan kan vi oppnå viten (om virkeligheten) ifølge Platon? Kan vi oppnå viten ved hjelp av sansene?

Aristoteles:

8. Hva er det som er virkelig ifølge Aristoteles?
Underspørsmål:
Hva er en substans? Hva er form og stoff?
9. Hva kan vi oppnå viten om ifølge Aristoteles?
10. Hvordan kan vi oppnå viten ifølge Aristoteles? Kan vi oppnå viten ved hjelp av sansene?
Underspørsmål:
 - a) Hva kjennetegner svært kort et aksiomatisk-deduktivt vitenskapsideal?
 - b) Hvordan kan vi ifølge Aristoteles erkjenne grunnleggende sannheter eller innsikter ("prinsipper", "utgangspunkter for viten")?
 - c) Hvordan kan vi ifølge Aristoteles begrunne viten med utgangspunkt i grunnleggende sannheter?

Descartes:

11. Hvilken verden (hvilke verdener) er virkelig(e)? Eller: Hvilke typer substanser finnes det?
12. Hvordan kan vi oppnå kunnskap om det virkelige?
Underspørsmål:

(i) Innledende:

- a) Descartes hevdes å være (kunnskapsteoretisk) rasjonalist. Hva vil rasjonalisme her si?
- b) Hva mener Descartes (og for så vidt også empiristene) med idé? Og hva er en medfødt idé?
- c) Hva kjennetegner den vitenskapelige metoden som Descartes gjør seg til talsmann for i *Om metoden*?

(ii) Sentrale skritt i argumentasjonsgangen i Meditasjoner:

- a) Hva er poenget med den såkalte metodiske tvilen?
- b) 'Cogito, ergo sum' er det første prinsippet "i min filosofi", sier Descartes et sted. Hva betyr det? Og hvordan er "sum" (jeget) her å forstå?
- c) Hvordan begrunner Descartes Guds eksistens?
- d) Descartes' sannhetskriterium: «Alt jeg innser meget klart og tydelig, er sant.» Hvordan begrunnes dette sannhetskriteriet?
- e) Hvordan kan vi ifølge Descartes begrunne at det eksisterer en ytre (fysisk) verden? Hvilke egenskaper har den ytre verden? Og hvordan kan vi erkjenne den ytre verdens egenskaper?